

การพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีธรรมชาติ: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหินตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ศศิธร วิศพันธุ์

Development of Muslim dolls from natural dyed fabric : case study of sewing
community enterprise in Ban Bo Hin, Khaokhaw, La-ngu, Satun

Sasithorn Wisapan

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา

Faculty of Fine and Applied Arts, Songkhla Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail address: pew_littlemonkey@hotmail.com

Received: April 4,2022; revised: April 27,2023; accepted: July 10,2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน 2. เพื่อถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล และ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีธรรมชาติ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย คือ 1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง 2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบเพื่อกำหนดขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยพัฒนาของที่ระลึกตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีธรรมชาติ รูปแบบของชุดตุ๊กตามีที่มาจากชุดแต่งงานของชาวมุสลิม 3. การออกแบบ ร่างแบบตามแนวคิดในการออกแบบ 4. การคัดเลือกแบบ เลือกแบบร่างที่เหมาะสมและสามารถผลิตได้จริง 5. พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เริ่มจากการพัฒนาสีย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ผลการวิจัย พบว่า 1. วัสดุธรรมชาติในชุมชน คือ เปลือกสนทะเล ให้สีน้ำตาล ใบจำปาตะ ให้สีน้ำตาลอ่อน และดินหินปูน ให้สีชมพูอมส้มอ่อน 2. ผลการถ่ายทอดความรู้ พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน มีความรู้ ความเข้าใจในการทำสีย้อมจากธรรมชาติ การออกแบบลวดลายผ้ามัตย้อม และสามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อจำหน่ายได้ 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ พบว่า ผู้ผลิตมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 โดยมีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีใบจำปาตะ เป็นลำดับที่ 1 ส่วนผู้บริโภค พบว่า มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 โดยมีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัตย้อมสีดินหินปูน เป็นลำดับที่ 1 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ สีสันและลวดลายสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูล เหมาะสมในการนำไปใช้งาน และผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้

คำสำคัญ: ตุ๊กตามุสลิม ผ้ามัตย้อม สีย้อมธรรมชาติ

ABSTRACT

For the objectives of the research: 1. To develop Muslim dolls from natural dyed fabric by using natural dye from natural materials in the community. 2. To pass on knowledge of natural dyed fabric to the Ban Bo Hin sewing community enterprise in Ban Bo Hin, Khaokhaw, La-ngu, Satun. 3. To study the satisfaction of Muslim dolls made of naturally dyed fabric. The research methods are: 1. The study of basic related information. 2. Data analysis use for design, identify and scope the product development of Muslim dolls as souvenir made from natural dyed fabric, the design of Muslim dolls is inspired by Muslim wedding dresses. 3.

The design was drafted from a design concept 4. Pattern selection, that are appropriate and actually produce 5. Product prototype development, starting from natural dyed fabric development in the community and develop prototype products. Data analysis by average and standard deviation. The results found that 1. The natural materials in the community: All natural materials are distilled into different colors, She-Oak is brown, Artocarpus leaf is light brown and limestone soil is light coral. 2. The result of knowledge transfer found that sewing community enterprises in Ban Bo Hin have high knowledge and understanding of natural dye colors and the design of fabric pattern using fabric dye techniques. They are able to use this knowledge to develop new products for distribution. 3. The study result of Muslim dolls' product satisfaction showed that the overall level of producer satisfaction at the highest level was for Muslim dolls made from Artocarpus leaves natural dyed fabric at an average of 4.85. The result of consumer showed that the overall product's highest satisfaction is for Muslim dolls made from limestone soil natural dyed fabric at an average of 4.72. The product can be a souvenir of local culture, different colors with beautiful patterns and an interesting design to represent the local culture in Satun province. The product is also suitable for use. Furthermore, producers in the local community can develop this knowledge and ability to use it for commercial production.

Keyword: Muslim dolls, Tie dye, Natural dye

บทนำ

เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative economy) เป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม เน้นการนำทรัพยากรในชุมชน มาสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตเป็นสินค้าชุมชน การผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อ ต่อยอดการผลิตและบริการเพื่อพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล ที่ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดย ก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ.2539 มีสมาชิกเป็นสตรีในชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ได้แก่ ตุ๊กตามูสลิม ผ้าคลุมผมสตรีมูสลิม กระเป๋าผ้า ชุดสไลด์แฟชั่นต่าง ๆ ชุดพละ ชุดนักเรียน เป็นต้น ด้วยฝีมือการตัดเย็บที่สวยงามและประณีต ทำให้กลุ่มได้ ยกระดับเป็น SME ของจังหวัดสตูล ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทางกลุ่มต้องการที่จะพัฒนาของที่ระลึกตุ๊กตามูสลิม ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและทางกลุ่มต้องการที่จะผลิตผ้าได้เองสำหรับใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างอัตลักษณ์และความแตกต่าง เพราะปัจจุบันใช้ผ้าสำเร็จรูปที่มีขายในท้องตลาดมาใช้ในการผลิต โดยทางกลุ่มมีความ สนใจและต้องการทำสีย้อมธรรมชาติ แต่เนื่องจากไม่มีความรู้และไม่เคยทำมาก่อน ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญและปัญหาข้างต้น จึงมีแนวคิดที่นำเอาวัสดุธรรมชาติในชุมชนมาพัฒนาเป็นสีย้อมผ้า ซึ่งการทำสีย้อมจากวัสดุตามธรรมชาตินับเป็นภูมิปัญญาไทยที่ มีการสืบทอดกันมาแต่อดีต ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสนใจผลิตภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น เนื่องจากมีความปลอดภัยต่อสุขภาพ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติจึงส่งผลต่อตลาดและความต้องการที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาของที่ระลึกตุ๊กตามูสลิมโดยใช้สีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชนมาสกัดสี สำหรับย้อมผ้า สร้างลวดลายผ้าโดยใช้เทคนิคการมัดย้อม แล้วนำมาพัฒนาเป็นตุ๊กตามูสลิมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเป็น ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับผู้ผลิตในชุมชน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมจากธรรมชาติ ให้กับกลุ่มเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สร้างจุดเด่นและ อัตลักษณ์ในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม และผลิตในเชิงพาณิชย์ต่อไปในอนาคต ซึ่งเหมาะสมกับกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน ปัจจุบัน และตอบสนองนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน** เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปและความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล เพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และศึกษาวัสดุธรรมชาติในชุมชนที่สามารถนำมาทำสีย้อมผ้าได้

2. **การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบ** การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความต้องการด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล เพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาของที่ระลึกตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน โดยรูปแบบของชุดตุ๊กตามีที่มาจากชุดแต่งงานของชาวมุสลิม นำมาประยุกต์ ตัดทอน ออกแบบเป็นตุ๊กตามุสลิมผู้ชายและผู้หญิง ส่วนวัสดุธรรมชาติในชุมชนที่พบมากและสามารถนำมาทำสีย้อมได้ คือ เปลือกสนทะเล ใบจำปาตะ และดินหินปูนในชุมชน

3. **การออกแบบ** หลังจากที่ได้ข้อสรุปในการพัฒนาของที่ระลึกตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และประมวลความคิดจากข้อมูลที่รวบรวมออกแบบและร่างแบบตามแนวคิดในการออกแบบ จำนวน 10 แบบ

4. **การคัดเลือกแบบ** หลังจากที่ได้ออกแบบร่างตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ตามแนวคิดในการออกแบบ จำนวน 10 แบบ ผู้วิจัยได้นำแบบร่างไปให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล คัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถผลิตได้จริง จำนวน 3 แบบ

ภาพ 1 แบบร่างตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่คัดเลือก

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

5. **การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ** ผู้วิจัยได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เริ่มต้นจากการพัฒนาสีย้อมผ้าจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน โดยใช้เปลือกสนทะเล ใบจำปาตะ และดินหินปูนในชุมชน มาสกัดเป็นสีย้อมผ้า สร้งลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อมสีธรรมชาติ แล้วนำมาตัดเย็บเป็นชุดตุ๊กตามุสลิม และนำผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย

6. **การถ่ายทอดความรู้** เป็นการถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมจากธรรมชาติ การออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อม ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ภาพ 2 การถ่ายทอดความรู้การทำผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ
ที่มา: ผู้วิจัย ,2564

7. การประเมินผล หลังจากที่ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาความพึงพอใจจากสมาชิกกลุ่มและผู้บริโภค

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

1.1 ผลการพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน

การพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน โดยนำวัสดุธรรมชาติที่พบมากในชุมชนมาสกัดเป็นสีย้อมผ้า พบว่า เปลือกสน ทะเล ใบจำปาตะ และดินหินปูน สามารถนำมาสกัดเป็นสีย้อมผ้าได้ โดยเปลือกสนทะเล ให้สีน้ำตาล ใบจำปาตะและเปลือกผล จำปาตะ ให้สีน้ำตาลอ่อน และดินหินปูน ให้สีชมพูอมส้มอ่อน สารช่วยติดสี คือ สารส้ม หลังการย้อมแช่น้ำปูนใสทำให้สีเข้มขึ้น และสนิมเหล็ก ทำให้สีเข้มและเปลี่ยนเป็นสีเทาดำ

ตาราง 1 ผลการพัฒนาลายจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน

พืช/ส่วนที่ให้สี	ภาพประกอบ	สารช่วยติดสี	สีที่ได้
เปลือกสนทะเล		สารส้ม เกลือ	น้ำตาล
ใบจำปาตะ		สารส้ม เกลือ	น้ำตาล อ่อน
ใบจำปาตะ		สารส้ม เกลือ หลังการย้อมล้างด้วยน้ำปูนใส	น้ำตาล แดง
ใบจำปาตะ		สารส้ม เกลือ สนิมเหล็ก (ม้ดลยด้วยตะปูขึ้นสนิม)	น้ำตาล อ่อน เทา ดำ
ใบจำปาตะ		สารส้ม เกลือ สนิมเหล็ก (ม้ดลยด้วยตะปูขึ้นสนิม) หลังการย้อมล้างด้วยน้ำปูนใส	น้ำตาล แดง เทา ดำ

ตาราง 1 ผลการพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน (ต่อ)

พืช/ส่วนที่ให้สี	ภาพประกอบ	สารช่วยติดสี	สีที่ได้
เปลือกผล จำปาตะ		สารส้ม เกลือ หลังการย้อมแช่น้ำปูนใส บางส่วนทำให้ได้สีน้ำตาลเข้ม	น้ำตาล อ่อน
ดินหินปูน		สารส้ม เกลือ	ชมพูอม ส้มอ่อน
ดินหินปูน		สารส้ม เกลือ สนิมเหล็ก (มัดลายด้วยตะปูขึ้นสนิม) หลังการย้อมล้างด้วยน้ำปูนใส	ชมพูอม ส้มอ่อน น้ำตาล

1.2 ผลการพัฒนาศักดิ์ตามสลิสมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

การพัฒนาศักดิ์ตามสลิสมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน รูปแบบของชุดศักดิ์ตามมีที่มาจากชุดแต่งงานของชาวมุสลิม นำมาประยุกต์ ตัดทอน ออกแบบเป็นชุดตามสลิสมผู้ชายและผู้หญิง ได้จำนวน 3 รูปแบบ คือ ชุดตามสลิสมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล ชุดตามสลิสมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ และชุดตามสลิสมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน

ภาพ 3 ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล ชุดตุ๊กตาผู้ชายเสื้อมีลวดลายด้านหน้าและด้านหลัง แขนเสื้อมีการไลโทนสีเข้มอ่อน กางเกงและหมวกใช้ผ้าสีพื้น ตกแต่งเสื้อและหมวกด้วยริบบิ้น ส่วนชุดตุ๊กตาผู้หญิงเสื้อและกระโปรงมีลวดลายมีการไลโทนสีเข้มอ่อน โดยเสื้อมีสีอ่อนและกระโปรงมีสีเข้ม มีการตกแต่งจีบระบายที่เอวและชายกระโปรง ผ้าคลุมผมใช้ผ้าสีพื้น ตกแต่งชุดด้วยริบบิ้นและลูกปัด

ภาพ 4 ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ ชุดตุ๊กตาผู้ชายเสื้อมีลวดลายด้านหน้า กางเกงและหมวกใช้ผ้าสีพื้น ตกแต่งเสื้อและหมวกด้วยริบบิ้น ส่วนชุดตุ๊กตาผู้หญิงเสื้อใช้ผ้าสีพื้น ตกแต่งชายเสื้อด้วยริบบิ้นและลูกปัด กระโปรงมีลวดลาย ตรงส่วนปลายจะมีสีเข้ม มีการตกแต่งโบสีอ่อนที่เอว ตกแต่งผ้าคลุมผมด้วยริบบิ้น

ภาพ 5 ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน ชุดตุ๊กตาผู้ชายเสื้อมีลวดลายด้านหน้าและด้านหลัง แขน กางเกงและหมวกใช้ผ้าสีพื้น ตกแต่งเสื้อและหมวกด้วยริบบิ้น ส่วนชุดตุ๊กตาผู้หญิงเสื้อใช้ผ้าสีพื้น กระโปรงมีลวดลาย ตกแต่งจีบระบายสองชั้นและโบที่เอว ผ้าคลุมผมมีลวดลายด้านหลัง ตกแต่งชุดด้วยริบบิ้นและลูกปัด

1.3 ผลการประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 โดยตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.63 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามูสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูล ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น มีความสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สีสันและลวดลายสวยงาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้งาน ผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ และผลิตภัณฑ์สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้

2. ผลการถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติ ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อมให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจในการทำสีย้อมจากธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อม สามารถนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มเพื่อจำหน่ายได้ โดยผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกที่ทางกลุ่มได้ทดลองพัฒนาขึ้น คือ เสื้อมัดย้อมสีธรรมชาติจากขมิ้น และได้ออกแบบชุดจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ส่งเข้าร่วมประกวด ได้รับรางวัลชนะเลิศ โครงการ CDD Young designer contest และทางกลุ่มก็ได้ทดลองทำสีย้อมธรรมชาติจากพืชอื่น ๆ เช่น ปลีกล้วย กล้วย และใบมะม่วง นำมาทำผ้ามัดย้อมแล้วตัดเย็บเป็นชุดตุ๊กตาบ่าวสาว เพื่อต้องการสร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม

ภาพ 6 ผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่กลุ่มพัฒนาขึ้นหลังได้รับการถ่ายทอดความรู้
ที่มา: วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน, 2564

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต

การประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากกลุ่มผู้ผลิต ในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า กลุ่มผู้ผลิตมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 โดยมีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ เป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.97 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.90 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.70 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูล ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น มีความสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สีสดใสและลวดลายสวยงาม ผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ ผลิตภัณฑ์สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค

การประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากกลุ่มผู้บริโภค ในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า กลุ่มผู้บริโภค มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.75 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69 กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ สีสดใสและลวดลายสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูล เหมาะสมในการนำไปใช้งาน และผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน

1.1 ผลการพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน การพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน พบว่า เปลือกสนทะเล ใบจำปาตะ และดินหินปูน สามารถนำมาสกัดเป็นสีย้อมผ้าได้ โดยเปลือกสนทะเล ให้สีน้ำตาล ใบจำปาตะและเปลือกผลจำปาตะ ให้สีน้ำตาลอ่อน และดินหินปูน ให้สีชมพูอมส้มอ่อน สารช่วยติดสี คือ สารส้ม หลังการย้อมแช่น้ำปูนใสทำให้สีเข้มขึ้น และสनिมเหล็ก ทำให้สีเข้มและเปลี่ยนเป็นสีเทาดำ ซึ่งสอดคล้องกับจักร พิชัยศรทัต (2563) ที่กล่าวว่า สารส้ม เป็นสารช่วยย้อมที่เป็นพิษน้อย และไม่เปลี่ยนแปลงสีของสีย้อมมากนัก ช่วยจับยึดสีกับเส้นด้าย และช่วยให้สีสดใสขึ้นมักใช้กับการย้อมสีน้ำตาล เหลือง

และเขียว ส่วนสนิมเหล็กจะช่วยให้สีติดเส้นด้ายและช่วยเปลี่ยนเฉดสีธรรมชาติเดิมจากพืช เป็นสีโทน เทา-ดำ ขึ้นอยู่กับว่าพืชชนิดนั้นมีแทนนินมาก น้อยแค่ไหน แต่ไม่ควรใช้ในปริมาณที่มากเกินไปเพราะเหล็กจะทำให้เส้นด้ายเปื่อย

1.2 ผลการพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ การพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีแนวคิดและขอบเขตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ พัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน โดยรูปแบบของชุดตุ๊กตามีที่มาจากชุดแต่งงานของชาวมุสลิมนำมาประยุกต์ ตัดทอน ออกแบบเป็นตุ๊กตามุสลิมผู้ชายและผู้หญิง ได้จำนวน 3 รูปแบบ คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ และตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน และผลการประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 โดยตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00 เนื่องจากดินหินปูนให้สีชมพูอมส้มอ่อน ซึ่งเป็นโทนสีอ่อนหวานที่เหมาะสมกับรูปแบบของชุดตุ๊กตามุสลิมที่มีที่มาจากชุดแต่งงาน ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.63 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38 โดยสีจากใบจำปาตะและเปลือกสนทะเลให้โทนสีน้ำตาล แต่มีหลายเฉดเนื่องจากใช้สารช่วยย้อมเป็นตัวทำปฏิกิริยาที่จะมาช่วยเพิ่มให้สีเข้มขึ้นและเปลี่ยนสีเป็นสีอื่น ๆ ในโทนสีเดิม คือ สีน้ำตาลอมแดง สีน้ำตาลอมเหลือง และสีเทาดำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภัทรา ศรีสุข ฌัก แสงจันทร์, ธนฤต ใจสุตา และกรชนก บุญทร (2562) ที่ได้ศึกษาสีธรรมชาติจากพันธุ์พืชป่าชายเลน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ที่สามารถนำมาย้อมสีธรรมชาติได้ เพื่อพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการย้อมสีผ้าธรรมชาติจากพืชในท้องถิ่น พร้อมกับพัฒนาสีย้อมธรรมชาติจากทรัพยากรในท้องถิ่นตำบลบ่อให้ได้เฉดสีต่าง ๆ โดยใช้สารช่วยติดสีเป็นสารช่วยย้อมเคมี ใส่สารช่วยติดสีระหว่างย้อม คือเกลือกับสารส้ม และทำการปรับเฉดสีหลังย้อมด้วยสารช่วยติดสีหลังย้อม คือ น้ำสนิม น้ำสารส้ม น้ำด่างขี้เถ้า น้ำปูนใส และน้ำโคลนป่าชายเลน โทนสีที่ได้จากพืชทางชายทะเลเป็นโทนสีน้ำตาล แต่มีหลายเฉดเนื่องจากใช้สารช่วยย้อมเป็นตัวทำปฏิกิริยากับผ้าฝ้ายที่จะมาช่วยเพิ่มและเปลี่ยนสีสนให้หลากหลายโดยได้สีเข้มขึ้น หรือจางลงหรือเป็นสีอื่น ๆ ในโทนสีเดิม คือ สีน้ำตาลอมแดง สีน้ำตาลอมเหลือง และสีน้ำตาลอมเขียว โดยตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 รูปแบบ มีความสวยงาม น่าสนใจ สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ และผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติกรณ บำรุงบุญ และปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ (2562) พบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต้นแบบ 3 ผลิตภัณฑ์ ประกอบไปด้วย 1. ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจ 2. ผลิตภัณฑ์กระเป๋า และ 3. ผลิตภัณฑ์เสื้อ เป็นแนวทางส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมหาสารคามเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตและผลักดันให้สินค้ามีรูปแบบที่หลากหลายตรงตามความต้องการของลูกค้า ได้รับมาตรฐานการผลิตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติ ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมจากธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อม ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำสีย้อมจากธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อม สามารถนำความรู้มาสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มเพื่อจำหน่ายได้ นอกจากนี้ทางกลุ่มก็ได้ออกแบบชุดจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติส่งเข้าร่วมประกวดโครงการ CDD Young Designer Contest ได้รับรางวัลชนะเลิศ และนำผลงานจัดแสดงในงาน OTOP CITY ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพคเมืองทองธานี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยทางกลุ่มก็ได้ทดลองทำสีย้อมธรรมชาติจากพืชอื่น ๆ ในท้องถิ่น นำมาทำผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติแล้วตัดเย็บเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งแต่เดิมทางกลุ่มใช้ผ้าสำเร็จรูปในการตัดเย็บ ยังไม่เคยผลิตผ้าขึ้นมาเอง และไม่เคยทำสีย้อมธรรมชาติมาก่อน แต่เนื่องจากต้องการสร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมจึงใช้ผ้ามัดย้อมสีจากธรรมชาติ โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ ทางกลุ่มสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ และสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สมหญิง พงศ์พิมล และสร้อยญา ภักดีสุวรรณ ,2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าของกลุ่มหัตถกรรมผ้าและของฝากภูเวียง ตำบลภูเวียง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มหัตถกรรมผ้าและของฝากภูเวียงสามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคได้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต การประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากกลุ่มผู้ผลิตในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 โดยมีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ เป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลิตภัณฑ์สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูล ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น มีความสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สีสันและลวดลายสวยงาม ผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 5.00 รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้งาน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 อาจเป็นเพราะว่าจำปาตะเป็นผลไม้ที่ขึ้นชื่อที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดสตูล และมีจำนวนมากหาได้ง่ายในท้องถิ่น สามารถนำส่วนต่าง ๆ ของต้นจำปาตะ เช่น แก่นลำต้น ใบ และเปลือกผลจำปาตะ ที่เดิมใช้เป็นอาหารให้กับแพะก็สามารถนำมาทำสีย้อมได้เช่นกัน ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.90 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.70 ซึ่งตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 รูปแบบ สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ และผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค การประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ จากกลุ่มผู้บริโภค ในด้านอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านความสวยงาม และด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.75 ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ อาจเป็นเพราะว่าดินหินปูนให้สีชมพูอมส้มอ่อน ซึ่งเป็นโทนสีอ่อนหวานเหมาะสมกับรูปแบบของชุดตุ๊กตามุสลิมที่มีมาจากชุดแต่งงานของชาวมุสลิม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลิตภัณฑ์สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ใช้วัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น และมีสีสันสวยงาม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 เท่ากัน ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม และมีลวดลายสวยงาม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 เท่ากัน ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69 ซึ่งใบจำปาตะและเปลือกสนทะเลให้โทนสีน้ำตาลเช่นเดียวกันแต่คนละเฉดสี ทั้งนี้ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 รูปแบบ สามารถเป็นของที่ระลึกที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นได้ สีสันและลวดลายสวยงาม รูปแบบน่าสนใจ สะท้อนความเป็นท้องถิ่นจังหวัดสตูลเหมาะสมในการนำไปใช้งาน และผู้ผลิตในชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล ต้นแบบผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติที่ได้พัฒนาขึ้น สามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับกลุ่มได้ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สมหญิง พงศ์พิมล และสร้อยญา ภักดีสุวรรณ ,2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าของกลุ่มหัตถกรรมผ้าและของฝากภูเก็ต ตำบลภูเก็ต อำเภอภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่า กลุ่ม หัตถกรรมผ้าและของฝากภูเก็ตสามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้ นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน มีความรู้ความเข้าใจการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อม และกระบวนการทำสีย้อมธรรมชาติจากการนำเอาวัสดุธรรมชาติในชุมชนมาใช้ประโยชน์เป็นการเพิ่มมูลค่าและเพิ่มศักยภาพในการผลิตให้กับกลุ่มในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อจำหน่ายได้ การวิจัยในครั้งนี้ส่งผลดีในด้านเศรษฐกิจเป็นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาการย้อมสีธรรมชาติที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษและเกิดการถ่ายทอดความรู้ในชุมชนต่อไป และในอนาคตในด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มควรที่จะเพิ่มช่องทางการขายออนไลน์ด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งการขายสินค้าออนไลน์ไม่ต้องใช้ต้นทุนเยอะ ไม่ต้องมีหน้าร้าน เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภค ไม่ต้องเดินทางมาถึงสถานที่ขายสินค้า ช่วยประหยัดเวลาให้ลูกค้า และเพิ่มจำนวนของกลุ่มลูกค้าต่างจังหวัด ซึ่งแนวทางการประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดดังกล่าวสามารถเพิ่มจำนวนกลุ่มลูกค้าให้มากขึ้นและผู้บริโภครู้จักผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน

1.1 ผลการพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน การพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติในชุมชน พบว่า เปลือกสนทะเล ใบจำปาตะ และดินหินปูน สามารถนำมาสกัดเป็นสีย้อมผ้าได้ โดยเปลือกสนทะเล ให้สีน้ำตาล ใบจำปาตะและเปลือกผลจำปาตะ ให้สีน้ำตาลอ่อน และดินหินปูน ให้สีชมพูอมส้มอ่อน สารช่วยติดสี คือ สารส้ม หลังการย้อมแช่น้ำปูนใสทำให้สีเข้มขึ้น และสุมเหล็ก ทำให้สีเข้มและเปลี่ยนเป็นสีเทาดำ

1.2 ผลการพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ การพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ได้จำนวน 3 รูปแบบ คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ และตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน

1.3 ผลการประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 โดยตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.63 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.38

2. ผลการถ่ายทอดความรู้การทำสีย้อมธรรมชาติ ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การถ่ายทอดความรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน พบว่า ทางกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจในการทำสีย้อมจากธรรมชาติ และการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการมัดย้อม สามารถนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มเพื่อจำหน่ายได้ โดยผลิตภัณฑ์ชิ้นแรกที่ทางกลุ่มได้ทดลองพัฒนาขึ้น คือ เสื้อมัดย้อมสีธรรมชาติจากขมิ้น และได้ออกแบบชุดจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ ส่งเข้าร่วมประกวด ได้รับรางวัลชนะเลิศ และทางกลุ่มก็ได้ทดลองทำสีย้อมธรรมชาติจากพืชอื่น ๆ เพื่อต้องการสร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจผลิตภัณฑ์ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ

3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้ผลิต พบว่า กลุ่มผู้ผลิตมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 โดยมีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีใบจำปาตะเป็นลำดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.97 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีดินหินปูน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.90 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีเปลือกสนทะเล มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.70

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ เป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.75 ลำดับที่ 2 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.72 และลำดับที่ 3 คือ ตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.69

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาตุ๊กตามุสลิมจากผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ตำบลเขาขาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านบ่อหิน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำงานวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ แนวคิดและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรการออกแบบทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัย หายที่สุดผู้วิจัยขอขอบคุณคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกรณ์ บำรุงบุญ และปิยลักษณ์ โพธิวรรณ. (2564). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น จังหวัด มหาสารคามเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://hujmsu.msu.ac.th/pdfsplite.php?p=MTYyMzIz Mzc4MS5wZGZ8Ny0yNA==>
- คณิน ไพรวรรณรัตน์. (2562). การศึกษาเทคนิคการทำลวดลายผ้ามัดย้อมเพื่อสร้างอุปกรณ์สร้างลวดลายใหม่ของผ้ามัดย้อม. **Research and Development Journal Suan Sunandha RajabhatUniversity**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.thaiscience.info/Journals/Article/RDSS/10991946.pdf>
- จักร พิชัยศรทัต. (2563). **การย้อมผ้าด้วยสีจากธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมงานศิลป์.
- จักร พิชัยศรทัต. (2564). **มหัศจรรย์สีจากธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมงานศิลป์.
- พอหทัย ชื่นสั้น. (2564). การออกแบบลายผ้ามัดย้อมและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อสร้างอัตลักษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://so04.tci-thaijo.org>
- ภัทรา ศรีสุโข, ณภัค แสงจันทร์, ธนกฤต ใจสุตา, กรชนก บุญทร. (2562). การศึกษาสีธรรมชาติจากพันธุ์พืชป่าชายเลน ตำบลบ่อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน. **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://www2.rbru.ac.th/news/attach/2019-08-30-36380.pdf>
- ยุพินศรี สายทอง. (2555). **มัดย้อม : การออกแบบลวดลายบนสิ่งทอ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมหญิง พงศ์พิมล และสร้อยญา รักดีสุวรรณ. (2562). การออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากผ้าของกลุ่มหัตถกรรมผ้า และของฝากภูเวียง ตำบลภูเวียง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <http://journal.feu.ac.th/pdf/v2562i3t3a8.pdf>
- Mayusoha, C. (2015). The art of designing, fabric pattern by tie-dyeing with natural dyes. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**. Retrieved from February 20, 2021, from <https://pdf.sciencedirectassets.com/277811/1-s2.0-S1877042815X0036X/1-s2.0-S1877042815040914/main.pdf?>
- Priyanka, P., Aksiya, A., & Sucharitha, R. (2018). Application of Shibori Tie Dyeing Using Natural Dyes on Cotton Fabric. **International Journal of Management, Technology And Engineering**. Retrieved from February 20, 2021, from <http://ijamtes.org/gallery/351.%20oct%20ijmte%20-%20as.pdf>